

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean
și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.

UN NUMĂR 3 LEI.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, Ier. Ciungan, I. Erezu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringenar
A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghia.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comiteele școlare și
partic. 180 lei. Redacția și Administrația la Aiud, strada Unirii 46.

Ochiul în serviciul scris-cetitului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pentru a obține o bună tehnică a cetitului eu folosesc următoarele trei momente principale: 1, Desemnul, 2, Felul cum se poate înlipări mai bine în minte forma scrisă a literei. 3, Combinarea sau contopirea diferitelor sunete între olallă. Le voi lua pe rând:

1. *Desemnul.* Înțeleg desemnul în afară de ora de desen: atunci când predăm un cuvânt normal. Să nu lipsească, mai ales desemnul învățătorului nici-când - de al elevului nu putem vorbi la toate cuvintele normale, pentru că sunt unele a căror icoană elevii n'o pot reda nici primitiv de tot. Sunt și colegi, cari n'au această dexteritate, totuși ei vor trebui să încerce încontinuu, căci în urmă vor isbuli.

Desemnul își mai are rostul și când facem diferite combinații de litere cari dau substantive a căror chip se poate desemna. Un exemplu: avem deja tratate literele: o, i, u, e, n, m, a, r, s; într'o oră le combinăm și formăm cuvintele oi, ou, nuc, cuc, sac, car, ș. a. Dacă vom desemna deasupra fiecărui cuvânt icoana

corespunzătoare, vom ușura mult cetitul lor, fără însă a-i lăsa să cetească mecanic și repede căci atunci predomină rațiunea și ochiul devine superficial. Elevul desigur, văzând carul nu se va mai uita la litere ci va pronunța repede „car“ fără ca ochiul să fi văzut acele litere.

Iată de ce spuneam în articolul precedent, că dau întâietate ochiului și apoi rațiunei!

Cum disciplinez eu ochiul voi arăta la punct 3.

2. *Felul cum să poate întipări în minte forma literei.*

După ce am terminat cu desemnul, care reprezintă cuvântul normal, după ce am descompus și compus cu vocea cuvântul respectiv, după ce l-am scris pe tablă și am scos la iveală litera cea nouă, eu nu-i pun pe elevi, să scrie pe tăblițe această literă, ci mai întâiu o scrie *fiecare* pe tablă, iar eu întreb: Ce ai scris tu? Elevul pronunță sunetul *pur fonetic* fără să se mai audă uriciosul de „â“ la urmă, apoi întreb clasa întreagă: Ce a scris N. N. Elevii se vor uita la tablă și vor pronunța deasemenea pur fonetic sunetul.

După ce am făcut cu 15—20 elevi lucrul acesta, ținând cont, ca scrisul să fie din „linie până în linie“ au trecut cam 25 de minute; mai avem 5, unde sunt mai multe clase la un învățător. În aceste 5 minute chemăm pe rând elevii la masă și le scriem pe tăblițe la începutul fiecărui rând litera nouă, pentru ocupația indirectă.

În articolul de față n'am pretenția s'arăt punct de punct mersul metodic al unui cuvânt normal, ci după cum am amintit, numai cele 3 momente principale.

Despre două am vorbit, urmează al treilea și cel mai important dintre toate:

3. *Combinarea sau contopirea diferitelor sunete între olaltă.*

Citeam mai anii trecuți într'o metodică germană următoarele: Dacă învățătorului i-a succes să aducă pe elev într'acolo ca să poată celi contopind sunetele unele

într'allele fără a face întrerupere între ele, toată problema cetitului e rezolvită.

În scopul acesta în Germania sunetelor cari totuși nu se pot pronunța pur fonetic cum ar fi: t, b, d, etc. unii învățători, le-au dat diferite numiri, spunând elevilor cam în felul acesta: deoarece pe t, l, m, d, etc. nu le putem pronunța singure ci numai în legătură cu altele, le punem nume (aici amintesc numai 3) b = Brummer, m = Murrer, l = Laller.

Și-apoi se fac deprinderi: murr l das a și copiii zic: ma, (în românește cam așa: mârâili pe a: ma).

Cred însă că aici s'a pușcat peste țântă. E destul doar dacă elevii se deprind la început să citească legat, acele litere, cari se pot pronunța mai lung, ca mai târziu să poată lega și consonanțele cu durata scurtă a sunetului.

Eu procedez în următorul fel:

După ce elevii cunosc literele o și i, le mai scriu odată pe tablă: oi și le spun: Uitați-vă copiii, cât timp țin eu bățul pe o să ziceți tot i iar între ele să nu faceți pauză. Uite așa. Și cu cea mai mare bunăvoință învățătorul le va da îndrumări celor ce greșesc. Aceste deprinderi se vor face la toate cuvintele normale și la deprinderile lor.

Ce se întâmplă însă, când elevul cetește la loc în Abecedar? Superficialitatea ochiului apare de nou și atunci învățătorul tinăr spune descurajat: zi dacă nu așa: nă - i - câ - u - nicu; elevul îl ascultă bucuros, căci așa i - s'a spus și acasă de către părinți. Și atunci ce-am făcut? Ne-am întors cu 30 de ani în urmă. Și eu, am practicat acest metod și mi-aduc și acum aminte cum ceteau copiii, mai ales la limba maghiară, un singur exemplu: gy - e - râ - mâ - e - kâ = ghermulete.

Eram pe atunci învățător tinăr, într'un sat sășesc, și — cum nu mă mulțumiam metodelor mele — așineam calea copiilor de sas din cl. I și-i puneam să citească în „Fiebel“-ul lor. Dar spre mirarea și satisfacția mea ei cetau și mai rău, căci aveau un învățător bătrân

care numea literile în chipul următor: a, be, ce, de, e, ef, ghe, ha etc.

Am avut și copi unguri la școală, veniți dintr'alte părți, cari deasemenea cețiau cu ö la sfârșitul literei, astfel ziceau: dö - o - mő - bő = (pe â nu-l puteau pronunța) domb.

Aveem satisfacția că nici alții nu sunt mai buni ca mine, dar eram nemângăiat, că nu sunt eu mai bun, ca ei. Am cerat și-am isbutit.

De altcum acestui punct nici acum nu i-se dă atențiune în școala normală.

Trebue multă răbdare din partea învățătorului, multe deprinderi la tablă, la tabelele de cețire de pe pereți, dacă sunt, folosindu-se în modul cum am arătat mai sus.

Dacă aș dispune de bani aș da în mâna colegilor așa numitul „Abecedarul învățătorului“ conștător numai din 10 litere, în care am prelucrat până în cele mai mici amănunte punctele arătate mai sus.

BCU Cluj / Central University Library Cluj *V. Zdrenghea*
inv.

Creiați școlăii active, condițiile desvoltării ei integrale.

XV.

Acordată această distincție meritată, din mulțimea petețiilor de a fi primiți în școlile normale, statul prin expertize speciale cu mijloacele psihologiei, ar putea să-și aleagă pe cei bine dotați pentru această carieră. Capitalul material investit de stat într'o astfel de întreprindere ar fi recompensat cu vârf în dobânda ce-ar aduăe-o.

Am arătat necesitatea realizării acestei condițiuni din partea statului, pentru folosul cel mare ce ea ni l'ar putea aduce, ca cea mai reală garanță a unui avânt puternic în desvoltarea învățământului nostru primar.

Realizată această condiție, rând pe rând o mulțime de alte întocmiri ar deveni superflue și cu ele odată ar înceta și răsvărtirile dăunătoare,

Dacă comparăm nivelul cultural al școlăii noastre de astăzi cu cel de acum câțiva ani constatăm cu bucurie un progres ui-

mitor. Forțele desrobite ale învățătorilor țișnind cu putere în școală și afară din școală, au accelerat ritmul devenirii ei ridicându-o pe pedestalul de față. A fost activitatea intens-vibratilă a desrobiților, în prima perioadă a libertății lor, în care o sete seculară cerându-și potolirea, cu toate turburările, proprii apelor, în cari se desfundă neincetat tot noi și noi isvoare, am înaintat atât de mult.

Acum ca această activitate intens vibratilă, isvorată dintr'un exces de zel, care a pus în exploatare comori și aptitudini crezute inepuizabile, să nu ajungă a se scleroza într'un ritm repetitor, cu o slabă iluzie a continuității progresului, se cer anume compensații, cari nu pot se lipsească acolo unde progresul trebuie să fie real. Această compensație s'ar produce prin contactul continuu al învățătorilor cu valorile culturale pedagogice din țară și din străinătate, prin cecece să se țină mereu la curent cu toate descoperirile mai nouă în domeniul școlar, ca problemele școliei să agite mereu sufletete lor. Vom da întâietate produselor noastre românești, cari pot face dovada originii lor dela concepția întemeiată pe fondul sufletului adevărat românesc.

(Va urma.)

A. Duvelea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Incurcături.

Nimeni nu contestă rolul covârșitor pe care îl are învățătoria în prosperarea unui neam. Cu toate acestea, concursul celor dela putere, cari în primul rând aveau datoria să-i ajute pe învățători în munca lor grea, nu s'a manifestat la noi decât prin legiferări umilitoare și dispozițiuni care n'aveau alt rost decât să le încurce socotelile. Lucrul acesta s'a văzut în anii de după Unire, la Legea armonizării salariilor, și Legea învățământului primar din 1924, ale cărei părți bune le întunecă câteva articole care tot mai mergeau cum mergeau până când au fost lansate ord. Ministeriale No. 128.286 și 134.878 din 1928 care deadreptul au nenorocit pe învățătorii de sub 21 de ani. Iată de ce:

În curentul setei de cultură care a urmat după războiu au fost invadate și școliele normale — în special — de fii de săteni cari știau că aici înveți cât înveți și odată isprăvești. Era un lucru trumos acesta și se potrivea și cu starea modestă a părinților. Copiii din popor erau cei mai indicați să fie luminători ai satelor. După ce se pregăteau bine în școală, aveau să se reîntoarcă între cei din mijlocul cărora s'au ridicat și ca buni cunoscători ai acelor stări, aveau șansele de reușită. Aceasta se pare c'a fost și intenția d. Ministru al Instrucțiunii de atunci. Au trecut șase ani și noii învățători s'au văzut în pragul misiunii.

E mic salariul? — Nu face nimic — îți zici. „E criză. Nu permite bugetul” — etc. (Vorba vine căci pentru d. Rist sunt 400.000 lunar, delapidări se pot face, pentru Ungurii cari n'au voit să depună jurământ de credință statului nostru, sunt). Trece un an, doi, trei și salariul crește. Incepi să muncești cu toată dragostea și energia pe care ți-o dă vârsta.

Deodată cad ordinele de mai sus ca un trăsnet din senin. Dacă ești sub 21 de ani, rămâi la discreția ori cui. Acești ani nu ți-se consideră la nimic, dela creșterea salariului poți să-ți iai deocamdată nădejdea și când ți-e lumea mai dragă te vezi forțat să parăsești satul unde ori cum îți făceai necazurile mai ușor. Treci cu vederea salariul, cu ceva mai greu anii' perduți, dar nu te împaci cu *mutatul*. Vorbă e, căci de greu, treci cam greu peste toate, dar nici una nu te lovește așa grozav ca *mutatul* — mai ales dacă ai fost și bursier al statului căci atunci știi că ești mai strâns legat de carieră. Și izbucnești:

— Bine domnule, dacă statul mă înfițe așa de adânc în carieră asta, apoi cer și eu statului un lucru care nu'l costă nimic: să-mi dea voe să am și eu o vacanță liniștită, să mă lasă să mă bucur măcar de roadele muncii mele, nu să mă trimită în alt sat unde toate va trebui să le iau d'acapo.

Cine nu se indignează e născut să fie rob, nu membru al unei tagme de care atârnă viitorul neamului. Da! Cine vrea să fie învățător trebuie să fie capabil de sacrificiu. Dar și sacrificiul, dacă trece peste unele margini, devine ridicol și păgubitor. Nu e în interesul statului — atunci când dispune de mijloace — să te lase pe tine dascăl să te mistuești și nu e nici un gest eroic din partea ta să nu pretinzi dreptul tău atunci când știi că slăbind tu, slăbește neamul.

Toate guvernele au afirmat că suntem un popor de țărani, dar nici unul n'a făcut cât trebuia pentru ei. Dacă ele n'au nimic comun cu țărănimea, noi ne-am ridicat din ea. Pentru propășirea acestei țărâni, pretindem dreptul nostru!

Astăzi, când viitorul dascălimei e atât de grozav amenințat, se cer din partea Asociației demersuri cât mai energice. Vor trebui ridicate din calea noastră — fără întârziere — toate piedecile care n'au fost aruncate de cât să ne incurce, în special cele din calea celor de sub 21 de ani. Aceasta cu atât mai mult, cu cât dela Unire promisiunile tuturor guvernelor au fost vorbe goale, iar argumentările lor simple sofisticării. Căci dacă starea aceasta de lucruri va mai dăinui și vom tolera abuzul de devota mentul nostru, vom da impresia vulgului pe care îl poți îmbăta cu apă rece, iar în dos politicianii vor rânji ironic de naivitatea noastră.

Dreptul nostru se va putea câștiga ușor acum când Asociația cuprinde întreaga învățătorime din România și va putea mai ușor demonstra celor *tari* că toate dispozițiile cari ne umilesc și ne nedreptățesc, sunt simple nerozii legiferate.

Nici un mijloc utilizat de Asociație nu va putea fi condamnat cât timp nu ni se va face dreptate.

Romul Ionaș.

Partea oficială.

Obiect: *Cota comunală către școală.*

Invităm pe domnii directori-învățători să controleze minuțios registrele comitetului școlar pentru a afla precis ce sumă de bani a dat pentru școală în acest an comuna. Ni-se va raporta deci imediat următoarele: 1. Cota comunală pe 1929. 2. Ce sumă a primit școala din această cofă? 3. Cu ce sumă restează comuna? 4. Restanța de pe anii precedenți.

Obiect: *Controlarea încasării amenzilor școlare.*

No. 3520—1929.

În temeiul Art. 61 din Regulamentul pentru aplicarea legii inv. prim. al Statului cerem să ni-se comunice regulat dacă percepții au încasat amenzile școlare în termenul fixat de lege. Dacă se constată că amenzile n'au fost încasate în termenul fixat de lege delegația încheie proces-verbal în dublu exemplar și trimite în termen de 5 zile, unul din aceste procese verbale revizorului școlar, pentru ca acesta să poată interveni pentru darea în judecată și pedepsirea percepțiilor.

Dacă delegația comitetului școlar neglijează să facă verificarea la data fixată, sau președintele cu secretarul neglijează sau întârzie să facă comunicarea către revizorat, ei sunt împuși la plata amenzii, pe care era dator s'o plătească percepătorul conform art. 43 din lege.

Revizor: M. Sasu.

COOPERATIVA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL — ALBA.

No. 50—1929.

Convocare.

Domnii membrii ai Cooperativei Învățătorilor din județul Alba cu onoare sunt convocați la adunarea generală extraordinară, care se va ține în localul școlii primare de stat „Axente Severu” din Aiud în ziua de 21 Noembrie a. c. orele 10 a. m. cu următoarea

Ordine de zi:

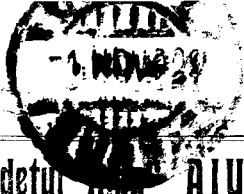
1. Raportul Consiliului de administrație către adunarea gen.
2. Raportul comitetului de cenzori.
3. Eventuale propuneri.

Dacă la data sus fixată nu se vor întruni jumătate plus unul din numărul membrilor înscriși atunci adunarea generală va avea loc la 6 Decembrie a. c. în acelaș loc și pe lângă aceeași ordine de zi, ori care va fi numărul membrilor prezenți.

Aiud, 31 Octomvrie 1929.

Președinte: M. Sasu.
No. 3516—1929.

Secretar: Aug. Ocnean.

**„Cooperativa Învățătorilor din județul AIUD.
 Librărie, Papetărie și Manufactură.**

Domnule Director ! Învățător

Având în vedere începerea anului școlar cu onoare Vă atragem atențiunea asupra secției noastre de librărie, care este cea mai bine asortată cu *toate manualele de învățământ* și rechizitele de școală, — birou și imprimare școlare.

Cumpărând direct dela editurile și fabricile cele mai însemnate, cantități foarte mari de tot soiul de caete, rechizite școlare și de birou, ne aflăm în plăcuta situație de a Vă vinde calități mult superioare, cu prețuri mai eftine ca ori unde.

Nu cumpărați deci de ori unde calități inferioare cu prețuri mari !

Cereți dela noi cu toată încrederea orice articol aparținător secției de librărie și pelângă, că veți fi servit prompt *spriginiți și comerțul Român și Instituția care este și a D'Voastră.*

Orice marfă ce nu Vă corespunde o primim înapoi !

La cărți și rechizite școlare cumpărate contra plată sau ramburs, Vă acordăm 10% reducere !

Vă atragem atențiunea în special asupra caetelor noastre, cari au o execuție foarte frumoasă ca exterior, cu copertă groasă și cu foi din hârtie velină, în toate filagele începând cu 6, 8, 10. etc. în toate liniaturile ; dictando, caligrafie, aritmetică și albe cu prețurile începând dela Lei 1, 2, 3 etc.

Iată tabloul sumar al manualelor aflătoare în depozitul nostru :

1. **Abecedare :** Dr. Stroia — Crișan și soții ; Petrescu — Dan ; Stan — Ciorănescu ; Dulfu — Cristescu ; Chelaru — Ghiață ; Nisipeanu.

2. **Cărți de cetire pentru cl. II—VII :** Petrescu — Dan ; Dulfu Chelaru ; Sadoveanu — Stan.

3. **Gramatici :** Petrescu — Dan ; Spulbereanu ; Gârboviceanu — Chelaru.

4. **Aritmetici :** Petrescu — Dan ; Dulfu, Biciulescu ; Spulbereanu.

5. **Geografii :** M. Sasu (Geogr. jud. Alba) ; Petrescu — Dan ; Dulfu — Cristescu ; Costescu — Stoinescu.

La cerere putem servi și cu manuale de alți autori.

Rugându-Vă pentru sprijinul prin Onoratele D'Voastre comande, Vă asigurăm, că le vom efectua spre deplină mulțumire.

Vă salutăm cu toată stima.

*Cooperativa Învățătorilor
 AIUD.*